

četrtek 23. junija 2022

P9_TA(2022)0264

Izvajanje Mehanizma za okrevanje in odpornost

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 23. junija 2022 o izvajanju Mehanizma za okrevanje in odpornost (2021/2251(INI))

(2023/C 32/06)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 175 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost ⁽¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: uredba o Mehanizmu za okrevanje in odpornost),
- ob upoštevanju Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije ⁽²⁾ (v nadaljnjem besedilu: uredba o pogojenosti s pravno državo),
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. maja 2021 o pravici Parlamenta do obveščenosti v zvezi s tekočo oceno nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost ⁽³⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. junija 2021 o stališčih Parlamenta o oceni nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, ki jo opravlja Komisija in Svet ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju svojih resolucij z dne 7. aprila 2022 o sklepih z zasedanja Evropskega sveta z dne 24. in 25. marca 2022, aktualnem dogajanju glede vojne v Ukrajini ter sankcijah EU proti Rusiji ter njihovem izvajanju ⁽⁵⁾ ter z dne 19. maja 2022 o socialnih in ekonomskih posledicah ruske vojne v Ukrajini za EU – krepitev zmogljivosti EU za ukrepanje ⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. junija 2022 o pravni državi in morebitni odobritvi poljskega načrta za okrevanje in odpornost (v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost) ⁽⁷⁾,
- ob upoštevanju Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2106 z dne 28. septembra 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost z določitvijo skupnih kazalnikov in podrobnih elementov preglednice kazalnikov okrevanja in odpornosti ⁽⁸⁾,
- ob upoštevanju Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2105 z dne 28. septembra 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost z opredelitvijo metodologije za poročanje o socialnih odhodkih ⁽⁹⁾,
- ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 20. oktobra 2021 o letni strategiji za trajnostno rast za leto 2021 ⁽¹⁰⁾,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. novembra 2021 z naslovom Letni pregled trajnostne rasti 2022 (COM(2021)0740),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. novembra 2021 o osnutkih proračunskih načrtov za leto 2022: celovita ocena (COM(2021)0900),

⁽¹⁾ UL L 57, 18.2.2021, str. 17.

⁽²⁾ UL L 433 I, 22.12.2020, str. 1.

⁽³⁾ UL C 15, 12.1.2022, str. 184.

⁽⁴⁾ UL C 67, 8.2.2022, str. 90.

⁽⁵⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2022)0121.

⁽⁶⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2022)0219.

⁽⁷⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2022)0240.

⁽⁸⁾ UL L 429, 1.12.2021, str. 83.

⁽⁹⁾ UL L 429, 1.12.2021, str. 79.

⁽¹⁰⁾ UL C 155, 30.4.2021, str. 45.

četrtek 23. junija 2022

- ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije z dne 24. novembra 2021 z naslovom *Analysis of the euro area economy* (Analiza gospodarstva euroobmočja), spremnega dokumenta k Priporočilu za Priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja (SWD(2021)0362),
 - ob upoštevanju mnenja Odbora regij z dne 1. decembra 2021 o izvajanju Mehanizma za okrevanje in odpornost ⁽¹¹⁾,
 - ob upoštevanju prvega letnega poročila Komisije o izvajanju Mehanizma za okrevanje in odpornost (COM(2022)0075), objavljenega 1. marca 2022,
 - ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 8. marca 2022 z naslovom REPowerEU: skupni evropski ukrepi za cenovno dostopnejšo, zanesljivejšo in bolj trajnostno energijo (COM(2022)0108),
 - ob upoštevanju skupne analize Odbora regij in Sveta evropskih občin in regij o udeležbi občin, mest in regij pri pripravi nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost ter rezultatov njihovega ciljno usmerjenega posvetovanja z dne 27. aprila 2022 z naslovom *Implementation of the Recovery and Resilience Facility: the perspective of local and regional authorities* (Izvajanje Mehanizma za okrevanje in odpornost: vidik lokalnih in regionalnih organov),
 - ob upoštevanju svojih resolucij z dne 10. marca 2022 o pravnih državah in posledicah sodbe Sodišča Evropske unije ⁽¹²⁾ ter z dne 5. maja 2022 o tekočih zaslišanjih v skladu s členom 7(1) Pogodbe o Evropski uniji (PEU) v primeru Poljske in Madžarske ⁽¹³⁾,
 - ob upoštevanju preglednice kazalnikov okrevanja in odpornosti, njene tematske analize ter predstavitev v Parlamentu ⁽¹⁴⁾,
 - ob upoštevanju obvestila Komisije z dne 12. februarja 2021 z naslovom Tehnične smernice za uporabo „načela, da se ne škoduje bistveno“ v skladu z uredbo o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (C(2021)1054),
 - ob upoštevanju analize in poročil svojih raziskovalnih služb o Mehanizmu za okrevanje in odpornost ⁽¹⁵⁾,
 - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika ter člena 1(1)(e) sklepa konference predsednikov z dne 12. decembra 2002 o postopku pridobitve dovoljenja za pripravo samoiniciativnih poročil in Priloge 3 k temu sklepu,
 - ob upoštevanju mnenj Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve, Odbora za proračunski nadzor ter Odbora za kulturo in izobraževanje,
 - ob upoštevanju pisem Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane, Odbora za mednarodno trgovino ter Odbora za ustavne zadeve,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za proračun ter Odbora za ekonomske in monetarne zadeve (A9-0171/2022),
- A. ker je Mehanizem za okrevanje in odpornost glavni gradnik svežnja spodbud NextGenerationEU;
- B. ker je 672,5 EUR nepovratnih sredstev in posojil na voljo za financiranje nacionalnih ukrepov za ublažitev gospodarskih in socialnih posledic pandemije covid-19 (v nadaljnjem besedilu: pandemija); ker se je Parlament sprva zavzel za večji delež nepovratnih sredstev v Mehanizmu za okrevanje in odpornost;
- C. ker financiranje Mehanizma za okrevanje in odpornost podpira ključna področja, kot so zeleni prehod, digitalna preobrazba, ekonomska, socialna in teritorialna kohezija, institucionalna odpornost in pripravljenost na krize ter otroci in mladi, vključno z izobraževanjem ter znanji in spretnostmi;

⁽¹¹⁾ UL C 97, 28.2.2022, str. 21.

⁽¹²⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2022)0074.

⁽¹³⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2022)0204.

⁽¹⁴⁾ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html?lang=sl

⁽¹⁵⁾ <https://www.europarl.europa.eu/thinktank/sl/research/advanced-search?textualSearch=RRF&startDate=01%2F07%2F2019&endDate=&firstCameToPage=false>

četrtek 23. junija 2022

- D. ker so bile zaradi ruske invazije v Ukrajino 24. februarja 2022 uvedene rekordne gospodarske sankcije; ker so številni ukrajinski državljani zaradi konflikta, ki ga je povzročila Rusija, zapustili državo in odpotovali v EU ali se tja preselili; ker bo vojaška invazija imela gospodarske in socialne posledice po vsej Evropi, zlasti v vzhodnoevropskih državah in tudi v zvezi z nujno potrebo po zmanjšanju energetske odvisnosti od uvoženih fosilnih goriv;
- E. ker ima EU težave pri dostopu do nekaterih kritičnih surovin, kar lahko vpliva na izvajanje Mehanizma za okrevanje in odpornost;
- F. ker je imela pandemija uničujoče posledice za gospodarske in socialne razmere ljudi in podjetij v Evropi; ker se je gospodarstvo EU med pandemijo močno skrčilo; ker je pandemija prizadela podjetja v EU, zlasti mala in srednja podjetja, kar je negativno vplivalo na rast in konkurenčnost EU ter njihovo produktivnost in zmožnost ustvarjanja delovnih mest; ker je enotni trg EU glavno gonilo rasti v EU in bi ga bilo okrepiti in zaščititi pred negativnimi učinki pandemije, hkrati pa bi bilo treba spodbujati naložbe v raziskave in inovacije; ker se je brezposelnost v nekaterih državah med pandemijo spet nadpovprečno povečala; ker to bolj ogroža ženske, mlade, starejše, invalide in velike družine; ker je bil zdravstveni sektor EU med pandemijo potisnjen na rob svojih zmogljivosti, kar je tudi močno vplivalo na njegovo odpornost; ker je stopnja brezposelnosti mladih še vedno višja od splošne stopnje brezposelnosti; ker je tveganje revščine in socialne izključenosti pri mladih večje, poleg tega pa težje dostopajo do kakovostnih delovnih mest;
- G. ker sta nenehen razvoj digitalnih znanj in spretnosti ter razvoj znanj in spretnosti z gospodarskim potencialom, kot so zelena ali podjetniška znanja in spretnosti, ključna za konkurenčen, zdrav, vključujoč in v prihodnost usmerjen evropski trg dela ter bi morala vsakemu Evropejcu zagotoviti možnost in dostop do kakovostne zaposlitve; ker enako velja za poklicno izobraževanje, trgovska znanja in spretnosti ter življenjske spretnosti; ker mora EU odpraviti neskladja med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih, da bi učinkovito izkoristila svoj človeški kapital; ker bi dostop do ustrezne digitalne infrastrukture in usposabljanja na področju digitalnih znanj in spretnosti moral biti na voljo vsem, da bi preprečili razlike na področju digitalne pismenosti ter vsem zagotovili enake priložnosti v izobraževalnem sistemu in na trgu dela;
- H. ker morajo nacionalni načrti za okrevanje in odpornost, da bi bili upravičeni do financiranja, vključevati reforme in naložbe s področja uporabe šestih stebrov uredbe o Mehanizmu za okrevanje in odpornost ter spoštujejo njene splošne in specifične, horizontalna načela in 11 meril za ocenjevanje iz uredbe o Mehanizmu za okrevanje in odpornost;
- I. ker sta dialog in preglednost med institucijami EU in državami članicami bistvena za optimalno izvajanje Mehanizma za okrevanje in odpornost;
- J. ker mora Komisija, ki je odgovorna za spremljanje izvajanja Mehanizma za okrevanje in odpornost, Parlament redno obveščati o stanju ocene nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost ter o tem, kako države članice dosegajo cilje in mejnike, vključno z njihovim prispevkom k napredku pri doseganju zelenih in digitalnih ciljev; ker mora Komisija upoštevati stališča Parlamenta;
- K. ker morajo države članice vzpostaviti in vzdrževati zanesljive nadzorne sisteme ter izvajati potrebne revizije, da bi zagotovile zaščito finančnih interesov Unije v celotnem življenjskem ciklu Mehanizma za okrevanje in odpornost;
- L. ker letna poročila Komisije o pravni državi ugotavljajo izzive na področju pravne države in pomagajo državam članicam pri iskanju rešitev s podporo Komisije in drugih držav članic;
- M. ker uredba državam članicam omogoča, da v obdobju izvajanja svojega načrta za okrevanje in odpornost vložijo utemeljeno zahtevo za njegovo spremembo, če objektivne okoliščine to upravičujejo;

četrtek 23. junija 2022

- N. ker sta demokratični in parlamentarni nadzor nad izvajanjem Mehanizma za okrevanje in odpornost mogoča le s polno udeležbo Parlamenta in ob upoštevanjem vseh njegovih priporočil v vseh fazah, in ker bo Parlament še naprej spremljal izvajanje Mehanizma za okrevanje in odpornost;
- O. ker mora Komisija Parlamentu in Svetu do 31. julija 2022 predložiti poročilo o pregledu izvajanja Mehanizma za okrevanje in odpornost;

Blažitev socialnih in gospodarskih posledic krize

1. poudarja, da je Mehanizem za okrevanje in odpornost prvi tovrstni instrument solidarnosti in temelj instrumenta NextGenerationEU, ki se zaključi leta 2026, kot glavno orodje v okviru odziva EU na pandemijo, da bi gospodarstva EU pripravili na soočanje z novimi izzivi;
2. želi spomniti, da je bil odziv EU na pandemijo odločen, usklajen, celovit, pravočasen in je temeljil na solidarnosti, kar je privedlo do obsežne uporabe obstoječih instrumentov in uporabe dodatnih finančnih instrumentov; dodatno spominja, da so države članice v odziv na pandemijo in v podporo okrevanju sprejele obsežne fiskalne ukrepe (5,2 % bruto domačega proizvoda (BDP) v letu 2021 in 2,8 % BDP v letu 2022);
3. poudarja stabilizacijski učinek Mehanizma za okrevanje in odpornost za države članice v času velike gospodarske negotovosti, ki omejuje krizo in blaži njene negativne gospodarske in socialne posledice ter podpira vlade pri ohranjanju ravni naložb, hkrati pa se odziva na ogromen pritisk na nacionalne proračune;
4. poleg tega poudarja ključno vlogo Mehanizma za okrevanje in odpornost pri spodbujanju ekonomske, socialne in teritorialne kohezije ter preprečevanju razdrobljenosti notranjega trga in poglobljanja makroekonomskih razlik;
5. pozdravlja dejstvo, da je, čeprav gospodarskih učinkov mehanizma za okrevanje in odpornost ni mogoče v celoti ločiti od drugega razvoja dogodkov, mogoče trditi, da je Mehanizem za okrevanje in odpornost doslej pozitivno vplival na bruto domači proizvod ter da bo njegovo učinkovito izvajanje ključno za gospodarsko rast EU; poudarja vlogo Mehanizma za okrevanje in odpornost pri zaščiti fiskalnega manevrskega prostora držav članic pred znatnim gospodarskim šokom zaradi pandemije; priznava, da se glavni učinek Mehanizma za okrevanje in odpornost sicer pričakuje v naslednjih letih, vendar je mehanizem že pomagal ublažiti najhujše posledice pandemije na gospodarstva in državljane EU ter pozitivno prispeva k okrevanju in odpornosti EU, vključno z ekonomsko in socialno kohezijo, delovnimi mesti, produktivnostjo, konkurenčnostjo, raziskavami, razvojem in inovacijami ter dobro delujočim notranjim trgom z močnimi malimi in srednjimi podjetji; poudarja, da so med državami članicami velike razlike glede gospodarske, socialne in institucionalne odpornosti, ki vplivajo na neenakomerno dinamiko okrevanja; poudarja, da Mehanizem za okrevanje in odpornost spodbuja zeleni in digitalni prehod in ima ključno vlogo pri krepitvi trajnostnega prehoda in blaginje ljudi za odporno, pravično, vključujoče in konkurenčno gospodarstvo, ki bo kos izzivom prihodnosti, pri izvajanju ambicioznih reform in naložb;
6. opazuje velik učinek instrumenta NextGenerationEU, kot ga ocenjujejo Komisija, ECB in Mednarodni denarni sklad, zlasti s povečanjem rasti BDP za do 1,5 odstotne točke več kot brez naložb NextGenerationEU, če se bo učinkovito izvajal;
7. poleg tega ugotavlja, da Komisija napoveduje, da bo leta 2022 prek nepovratnih sredstev v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost financiranih 24 % vseh ukrepov v podporo okrevanju; poudarja pozitivne makroekonomske učinke prelivanja in potencial dobro usmerjenih reform in naložb; poudarja, da bodo nepovratna sredstva Mehanizma za okrevanje in odpornost še naprej zagotavljala znatno fiskalno podporo državam članicam in jim tako omogočila izvajanje strukturnih reform in naložb z dolgotrajnimi učinki na okrevanje in odpornost njihovih gospodarstev in družb; poziva države članice, naj čim bolj izkoristijo to priložnost;
8. poudarja, da bi uspešno in pregledno izvajanje Mehanizma za okrevanje in odpornost prispevalo k dolgoročno bolj trajnostnim, vključujočim in odpornejšim gospodarstvom in družbam EU, ki bodo strateško avtonomne in bolj pripravljene na sedanje in prihodnje izzive; poudarja, da bo uspešno izvajanje nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost spodbudilo ekonomsko in socialno konvergenco ter teritorialno kohezijo in zmanjšalo socialne neenakosti;

četrtek 23. junija 2022

9. meni, da je nujno, da države članice temeljito in pravočasno izvedejo dogovorjene reforme in naložbe, če želimo doseči splošne cilje mehanizma in podpreti EU pri okrevanju po krizi ter karseda povečati dolgoročni učinek na gospodarstvo in družbo EU; opozarja, da Mehanizem za okrevanje in odpornost temelji na rezultatih, pri čemer se sredstva izplačajo na podlagi izpolnjevanja mejnikov in ciljev, povezanih z ukrepi; želi spomniti, da je udeležba lokalnih, regionalnih in nacionalnih organov ter tistih, ki so odgovorni za razvoj teh politik, ključnega pomena za uspeh mehanizma, kot je navedeno v členu 28 uredbe o Mehanizmu za okrevanje in odpornost;

10. opozarja, da bo Mehanizem za okrevanje in odpornost ublažil socialne in gospodarske učinke krize samo, če bodo sredstva učinkovito porabljena, da bodo dosegla realno gospodarstvo in ljudi; poziva države članice, naj sprejmejo ustrezne odločitve glede upravnih struktur in človeških virov, namenjenih zagotavljanju pravočasne porabe sredstev Mehanizma za okrevanje in odpornost;

11. poudarja, da je pandemija pokazala, da je treba povečati strateško avtonomijo Unije v ključnih dobavnih verigah ter kritični infrastrukturi in storitvah; ugotavlja, da bi morale naložbe Mehanizma za okrevanje in odpornost v zeleni prehod in digitalno preobrazbo prispevati k večji strateški avtonomiji in neodvisnosti EU, zlasti k zmanjšanju njene odvisnosti od uvoženih fosilnih goriv; ugotavlja, da naj bi Mehanizem za okrevanje in odpornost po navedbah Komisije močno spodbudil izvajanje industrijske strategije EU in tako nadalje razvil industrijo EU;

12. poudarja, da bi morali svežnji reform in naložb, zlasti tistih, ki krepijo rast v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost, ustvariti tudi dodano vrednost EU; ugotavlja, da so po navedbah Komisije učinki BDP na ravni EU za približno tretjino večji, če se izrecno upoštevajo učinki prelivanja ukrepov posameznih držav; poudarja, da bi morali svežnji reform in naložb v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost prispevati tudi k izvajanju evropskega stebra socialnih pravic ter prednostnih nalog evropskega zelenega dogovora in digitalne agende ter k spodbujanju in vključevanju enakosti spolov in enakih možnosti za vse;

13. poziva Komisijo, naj oceni, ali je prišlo do nepotrebnega podvajanja naložb v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost sosednjih držav članic ter naj državam članicam pomaga pri preprečevanju nepotrebnega prekrivanja;

14. obžaluje, da je pandemija covid-19 najbolj prizadela ženske⁽¹⁶⁾, otroke⁽¹⁷⁾, mlade, stare in ranljive skupine; opozarja, da je treba zagotoviti vključevanje, da mora EU izvajati načelo nepretrjta ter da mora na poti k okrevanju obravnavati socialne in gospodarske posledice, vezane na spol, ter opozarja, da veliko posledic krize, vezanih na spol, ni obravnavanih v načrtih za okrevanje in odpornost; pozdravlja izboljšanje dostopnosti in kakovosti ustanov za oskrbo, vendar obžaluje, da so še vedno preveč omejene;

15. znova poudarja, kako pomembnih je šest stebrov pri zagotavljanju strukture za države članice za predlaganje in izvajanje reform ter naložb, ki obravnavajo zeleni in digitalni prehod, gospodarstvo, produktivnost in konkurenčnost, socialno in teritorialno kohezijo, zdravje in odpornost institucij ter ukrepe za otroke in mlade; poudarja, da morajo vse države članice na podlagi uredbe o Mehanizmu za okrevanje in odpornost v svoje nacionalne načrte za okrevanje in odpornost vključiti ukrepe, ki obravnavajo vse stebre; obžaluje, da se vse države članice niso odločile spoštovati stebrne strukture uredbe, ki bi omogočila lažje spremljanje;

Finančni vidiki Mehanizma za okrevanje in odpornost

16. ugotavlja, da so države članice v doslej predloženih 26 nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost skupaj zaprosile za 331,7 milijarde EUR v obliki nepovratnih sredstev od 338 milijard EUR, ki so na voljo; poleg tega ugotavlja, da vse države članice v tekočih nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost niso zaprosile za celotni znesek nepovratnih sredstev, ki jim je na voljo, kot je navedeno v členu 11 Uredbe o Mehanizmu za okrevanje in odpornost;

⁽¹⁶⁾ Evropski parlament, Generalni direktorat za notranjo politiko Unije, Tematski sektor za pravice državljanov in ustavne zadeve, COVID-19 and its economic impact on women and women's poverty – Insights from 5 European Countries (Covid-19 in njegov gospodarski učinek na ženske in revščino žensk – Izkušnje iz petih evropskih držav), maj 2021. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/693183/IPOL_STU\(2021\)693183_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/693183/IPOL_STU(2021)693183_EN.pdf).

⁽¹⁷⁾ Eurochild, Growing up in lockdown: Europe's children in the age of COVID-19 (Odraščanje v času omejitve gibanja: evropski otroci med pandemijo covid-19), 17. november 2020. <https://www.eurochild.org/resource/growing-up-in-lockdown-europes-children-in-the-age-of-covid-19/>.

četrtek 23. junija 2022

17. vendar je zaskrbljen, da je le sedem držav članic zaprosilo za posojila v skupni višini 166 milijard EUR od 385,8 milijarde EUR, ki so na voljo za posojila, zato je na voljo še precejšen znesek, če bi države članice posojila potrebovale pozneje; je zaskrbljen, da bi lahko zaradi omejenega interesa za posojila prišlo do zamujenih priložnosti, Mehanizem za okrevanje in odpornost pa tako ne bi dosegel polnega potenciala; poudarja, da bodo morale države članice, katerih nacionalni načrti za okrevanje in odpornost so že bili odobreni, če bodo želele zaprositi za posojila, spremeniti zadevne načrte, po potrebi z dodatnim sklopom reform in naložb, mejnikov in ciljev, ne da bi se pri tem odložili že izvedeni ukrepi; spodbuja države članice, naj v celoti izkoristijo potencial Mehanizma za okrevanje, vključno s posojili, da bi ublažile posledice pandemije in se pripravile na prihodnje izzive;

18. poziva Komisijo, naj analizira razloge, zaradi katerih države članice niso zaprosile za posojila v celotnem obsegu dodeljenih sredstev, kar bi lahko Mehanizmu za okrevanje in odpornost preprečilo, da bi dosegel svoj poln potencial; želi spomniti, da lahko v skladu z veljavno uredbo o Mehanizmu za okrevanje in odpornost država članica zaprosi za podporo v obliki posojila ob predložitvi načrta za okrevanje in odpornost do 31. avgusta 2023;

19. želi spomniti, da lahko država članica na podlagi objektivnih okoliščin v skladu s členom 21 uredbe o Mehanizmu za okrevanje in odpornost od Komisije utemeljeno zahteva, naj pripravi predlog za spremembo ali nadomestitev odobrenega načrta; opozarja, da če Komisija meni, da razlogi, ki jih je navedla država članica, upravičujejo spremembo nacionalnega načrta za okrevanje in odpornost, oceni spremenjeni nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 19 in predloži predlog izvedbenega sklepa Sveta v skladu s členom 20 uredbe; želi spomniti, da tovrstna zahteva za spremembo vključuje postopek ocenjevanja in odobritve, ki je enak prvemu postopku ocenjevanja in odobritve, ter poziva države članice, naj skrbno upoštevajo tveganje zavlačevanja izvajanja nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost; ugotavlja, da doslej nobena država članica ni zahtevala spremembe ali nadomestitve odobrenega načrta; spodbuja države članice, naj uporabijo člen 21 iz uredbe o Mehanizmu za okrevanje in odpornost, ter ugotavlja, da bi lahko države članice zaradi morebitnega povečanja stroškov nacionalnih načrtov zaradi visoke inflacije zahtevale spremembe nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost;

20. ugotavlja, da se bo po trenutnih napovedih razvoj BDP držav članic razlikoval od napovedi Komisije iz jeseni 2020, kar bo privedlo do pričakovanih sprememb zneskov nepovratnih sredstev, ki so na voljo državam članicam za drugi 30-odstotni del Mehanizma za okrevanje in odpornost; opozarja, da bodo zaradi znatnih sprememb v dodeljenem delu nepovratnih sredstev morda potrebne spremembe nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost;

21. poudarja, da se pri podpori iz Mehanizma za okrevanje in odpornost spoštuje načelo dodatnosti iz člena 9 Uredbe o Mehanizmu za okrevanje in odpornost; z veseljem pričakuje boljše in bolj razčlenjene podatke, ki omogočajo boljše razumevanje učinkov dodatnosti Mehanizma za okrevanje in odpornost; poziva države članice, naj Komisiji pravočasno predložijo podrobne in pregledne informacije, da bi zagotovili učinkovito poročanje o učinku Mehanizma za okrevanje in odpornost; ponovno poudarja pomen preglednice kazalnikov okrevanja in odpornosti, ki zagotavlja osnovne informacije državljanom o splošnem napredku pri izvajanju načrtov za okrevanje in odpornost; poziva Komisijo, naj poveča raven preglednosti in vizualizacije podatkov v preglednici in naj podrobneje poroča, pri čemer naj se osredotoči na kazalnike rezultatov in učinka namesto na izločke ter zagotovi kvalitativno analizo predlaganih reform in naložb;

22. ugotavlja, da so Komisija in države članice do sredine junija 2022 podpisale le dvanajst operativnih ureditev; poziva Komisijo in države članice, naj karseda hitro podpišejo operativne dogovore, Komisijo pa tudi, naj o teh dogovorih obvesti Parlament; poleg tega poziva vse države članice, naj pravočasno objavijo svoje operativne ureditve ter sporazume o financiranju in posojilih, da bi zagotovile večjo preglednost in okrepile odgovornost;

23. ugotavlja, da je 21 držav članic prejelo predhodno financiranje v višini do 13 % skupnih dodeljenih sredstev, da ena država članica ni zaprosila za predhodno financiranje in da jih je sedem doslej zaprosilo za prva izplačila v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost, ena pa je zaprosila za drugo izplačilo;

24. ponavlja, da zamude pri izvajanju Mehanizma in nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost ne bi smele upočasniti procesa okrevanja po pandemiji ali zmanjšati odpornosti Unije;

25. opozarja, da je v uredbi o Mehanizmu za okrevanje in odpornost zagotovljena možnost, da se v nacionalne načrte za okrevanje in odpornost vključijo ukrepi, ki se začnejo izvajati od 1. februarja 2020, in da so nekatere države članice to možnost že izkoristile;

četrtek 23. junija 2022

26. pozdravlja zgodnji dialog med Komisijo in državami članicami pri pripravi zahtevkov za plačila ter pripravljenost Komisije za ocenjevanje zahtevkov za plačila; jo spodbuja, naj še naprej natančno in pravočasno ocenjuje, ali so mejniki in cilji izpolnjeni, ter se po potrebi posvetuje z ustreznimi strokovnjaki; poziva jo, naj skrbi za hitro izplačevanje in pozorno spremlja izvajanje reform in naložb;

27. opozarja, da je treba v skladu s časovnim načrtom iz medinstitucionalnega sporazuma, ki so ga decembra 2020 sklenili Parlament, Svet in Komisija, hitro začeti uvajati košarico novih virov lastnih sredstev, da bi najpozneje do leta 2058 v celoti pokrili odplačilo instrumenta NextGenerationEU, zlasti Mehanizma za okrevanje in odpornost; pozdravlja izdajo „evropskih zelenih obveznic“ za financiranje deleža odhodkov, povezanih s podnebjem, v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost; ugotavlja, da so bile prve ponudbe zelenih obveznic, ki jih je ponudila Komisija, pretežno prevelike;

Vloga Mehanizma za okrevanje in odpornost pri blaženju posledic Ruske invazije v Ukrajino

28. poudarja, da je treba povečati prispevek instrumentov financiranja EU, zlasti Mehanizma za okrevanje in odpornost, za reševanje sedanjih izzivov, vključno s tistimi, ki jih povzročata neizzvana in neupravičena ruska vojaška agresija in vdor v Ukrajino;

29. je zaskrbljen, da bodo ta napad na Ukrajino in upravičene sankcije, ki jih je EU v odziv sprejela proti Rusiji in Belorusiji, resno vplivali na strategijo Unije za gospodarsko in socialno okrevanje in odpornost; ugotavlja, da je njihov učinek na države članice heterogen; je zaskrbljen zaradi neenakomernih učinkov na gospodarstvo EU, z njimi povezanih gospodarskih in socialnih posledic ter še večje socialne neenakosti, zlasti zaradi višjih cen energije in živil; poudarja, da lahko inflacija privede tudi do negativnih sprememb pričakovanih rezultatov Mehanizma za okrevanje in odpornost in predvidenih stroškov nacionalnih načrtov držav članic za okrevanje in odpornost; pričakuje, da se bo EU na to krizo še naprej odzivala hitro, odločno in enotno;

30. ponovno poziva k nadaljnjim sankcijam, vključno s popolnim in takojšnjim embargom na različne ruske uvoze energije in opustitvijo s tem povezane infrastrukture v skladu z resolucijo z dne 7. aprila 2022, ter k načrtu za nadaljnje zagotavljanje zanesljivosti oskrbe EU z energijo, kar bo med drugim zahtevalo prilagoditev evropske energetske politike, ob upoštevanju različnih stopenj energetske odvisnosti od ruskega uvoza fosilnih goriv v državah članicah;

31. je zaskrbljen, ker trenutne razmere v Ukrajini močno vplivajo na cene energije, in poudarja, da je treba okrepiti energetske neodvisnost in varnost, diverzificirati energetske vire, vključno z viri v EU, ter pospešiti energetski prehod; poudarja vlogo Mehanizma za okrevanje in odpornost pri izvajanju načrta RePowerEU in poudarja, da bi se lahko posojila iz mehanizma v veliki meri uporabila za dopolnitev pobude RePowerEU in spodbujanje naložb v energetski prehod, vključno z razvojem čiste energije; zato pričakuje, da bo mehanizem bistveno prispeval k energetski suverenosti EU z energijsko učinkovitostjo, diverzifikacijo in naložbami v pravičen zeleni prehod;

32. v zvezi s tem pozdravlja različne ukrepe iz nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, namenjene krepitvi energetskega prehoda in energetske varnosti, ukrepe za povečanje strateške avtonomije, zmanjšanje odvisnosti držav članic od uvožene energije iz fosilnih goriv ter za pospešitev diverzifikacije virov energije, energijske učinkovitosti in razvoja čiste energije; poudarja, da bi bilo treba spodbujati čezmejne projekte, izboljšanje medsebojne povezanosti evropskih energetskih omrežij in popolno sinhronizacijo elektroenergetskih omrežij po vsej EU, da bi okrepili sinergije in sodelovanje med državami članicami in preučili skupna vprašanja in prednostne naloge;

33. je seznanjen s predlogom Komisije za spremembo uredbe o Mehanizmu za okrevanje in odpornost v okviru pobude REPowerEU in izraža svojo zavezo, da bo čim prej sprejel stališče o predlogu; poziva države članice, naj uradno obvestijo Komisijo, če ne nameravajo uporabiti celotnega zneska svojih najvišjih dodeljenih posojil v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost; v zvezi s tem pozdravlja predlog, s katerim naj bi spodbudili optimalno uporabo posojil, ki so na voljo v okviru mehanizma, vključno s predlogom prerazporeditve posojil drugim državam članicam, ki se soočajo z dodatnimi izzivi zaradi ruske invazije v Ukrajino, in z omogočanjem državam članicam, da zaprosijo za posojila, višja od 6,8 % njihovega bruto nacionalnega dohodka (BND), zlasti da bi ublažili gospodarske, socialne in energetske posledice ruske invazije v Ukrajino za EU ter stranske učinke omejevalnih ukrepov EU proti Rusiji in Belorusiji;

četrtek 23. junija 2022

34. priznava, da so potrebni ukrepi za pomoč beguncem iz Ukrajine, zlasti pri nastanitvi, socialnem varstvu in varstvu otrok, izobraževanju, zdravstvenemu varstvu in stanovanjih, ki bodo pomagali ublažiti njihove socialno-ekonomske razmere; zato poudarja, da je treba v zvezi s tem zagotoviti višjo raven naložb;

Nacionalni načrti za okrevanje in odpornost

35. pozdravlja dejstvo, da je bilo odobrenih 24 nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, in ugotavlja, da ena država članica do sredine junija 2022 še ni predložila svojega nacionalnega načrta za okrevanje in odpornost; ugotavlja tudi, da mora Komisija oceniti še en nacionalni načrt za okrevanje in odpornost; poziva državo članico z nacionalnim načrtom za okrevanje in odpornost, ki čaka na oceno, naj začne konstruktivne razprave s Komisijo, da bi bil načrt čim prej pripravljen za odobritev; poziva Komisijo, naj pri ocenjevanju preostalih načrtov skrbno uporablja uredbo o Mehanizmu za okrevanje in odpornost, da bi zagotovila skladnost z 11 merili za ocenjevanje iz uredbe;

36. opozarja, da je bilo v okviru ocen Komisije ugotovljeno, da vsi odobreni nacionalni načrti za okrevanje in odpornost obravnavajo vseh šest stebrov mehanizma za okrevanje in odpornost ter zadovoljivo izpolnjujejo vsa merila za ocenjevanje iz uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost ter predstavljajo uravnotežen sveženj reform in naložb; meni, da bi lahko države članice svoje nacionalne načrte za okrevanje in odpornost bolje uskladile s šestimi stebri mehanizma za okrevanje in odpornost ter zahtevami iz uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost;

37. želi spomniti Komisijo, da je spoštovanje načela pravne države in člena 2 PDEU temeljni pogoj za dostop do sklada in da se mehanizem pogojevanja z načelom pravne države v celoti uporablja za Mehanizem za okrevanje in odpornost; poziva Komisijo in Svet, naj ne odobri osnutka nacionalnega načrta za okrevanje in odpornost Madžarske, dokler v tej državi še vedno obstajajo pomisleki glede spoštovanja načela pravne države, neodvisnosti sodstva, preprečevanja in odkrivanja goljufij ter boja proti njim, nasprotij interesov in korupcije; vztraja, da so mejniki in cilji v zvezi z zaščito finančnih interesov Unije, vzpostavitev ustreznega nadzornega sistema, neodvisnost sodstva ter preprečevanjem in odkrivanjem goljufij ter bojem proti njim, nasprotji interesov in korupcijo predpogoj, ki mora biti izpolnjen pred predložitvijo prvega zahtevka za izplačilo, in opozarja, da pred njegovo izpolnitvijo ne morejo biti izplačana nobena sredstva v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost; opozarja države članice, da neizpolnjevanje določb uredbe o Mehanizmu za okrevanje in odpornost ter posledične zamude pri odobritvi nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost resno vplivajo na zmožnost lokalnih in regionalnih organov, da se ustrezno spopadejo s posledicami pandemije za svoje skupnosti, podjetja in državljane, ter lahko povzročijo dolgoročno poslabšanje lokalnih in regionalnih gospodarskih razmer; obžaluje, da sredstva Mehanizma za okrevanje in odpornost zaradi dejanj poljske in madžarske vlade še niso dosegla ljudi in regij teh dveh držav;

38. želi spomniti, da se z Mehanizmom za okrevanje in odpornost ne bi smel financirati noben ukrep, če je v nasprotju z vrednotami EU iz člena 2 PEU; poziva Komisijo, naj pri izvajanju mehanizma skrbno spremlja tveganja za finančne interese EU in vse dejanske ali potencialne kršitve načela pravne države ter naj nemudoma ukrepa, če ugotovi, da bi bili lahko ti interesi oškodovani; zato jo poziva, naj bo v skladu z uredbo o pogojenosti še posebej stroga do držav članic pri spoštovanju varovanja finančnih interesov Unije, kot je določeno v členu 22 uredbe;

39. poleg tega opozarja, da je treba spoštovanje načela pravne države in dobro finančno poslovanje sredstev EU stalno ocenjevati v življenjskem ciklu Mehanizma za okrevanje in odpornost, ter da se mora Komisija vzdržati izplačevanja sredstev in po potrebi sredstva izterjati, če ti pogoji niso več izpolnjeni;

40. ugotavlja, da je v oceni Komisije navedeno, da naj bi vsi odobreni nacionalni načrti za okrevanje in odpornost predvidoma dosegli zeleni cilj najmanj 37 % iz uredbe o Mehanizmu za okrevanje in odpornost ter da skupni podnebni odhodki v vseh odobrenih načrtih dosegajo skoraj 220 milijard EUR; vendar poudarja, da so v zunanjih pregledih porabe ugotovljeni nižji zneski v zvezi z zeleno porabo; v zvezi s tem poudarja, da bi bilo treba mejnike in cilje, povezane z ukrepi na področju podnebja, opredeliti tako, da bi zagotovili, da bodo izvedeni ukrepi ugodni za podnebje v takšni meri, kot je bilo napovedano; poudarja, da bi morali nacionalni načrti za okrevanje in odpornost prispevati k zelenemu prehodu, vključno z biotsko raznovrstnostjo; je seznanjen z obstoječimi pomisleki glede tega, ali vsi ustrezni ukrepi učinkovito prispevajo k doseganju ciljev;

četrtek 23. junija 2022

41. želi spomniti, da morajo biti nacionalni načrti za okrevanje in odpornost skladni z nacionalnimi energetske in podnebni načrti in njihovimi posodobitvami v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999⁽¹⁸⁾; poziva Komisijo, naj oceni prispevek naložb, namenjenih zelenemu prehodu v okviru nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, k doseganju novih podnebnih in energetskih ciljev za leto 2030, določenih v ustreznih revidiranih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih;

42. želi spomniti, da bi moral Mehanizem za okrevanje in odpornost prispevati k vključevanju ukrepov na področju biotske raznovrstnosti v politike Unije; ugotavlja, da več nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost prispeva k biotski raznovrstnosti, vendar vztraja, da bi lahko države članice Mehanizem za okrevanje in odpornost bolje uporabile za izboljšanje biotske raznovrstnosti;

43. svari pred tveganjem zelenega zavajanja pri izvajanju nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, zlasti v zvezi z nekaterimi ukrepi, ki naj bi prispevali k zelenim zahtevam glede porabe, tudi na področju energetske učinkovite prenove stavb;

44. je seznanjen, da naj bi vsi odobreni nacionalni načrti za okrevanje in odpornost predvidoma dosegli cilj, da se za digitalno področje namenijo vsaj 20 % dodeljenih sredstev, kot je določeno v uredbi o Mehanizmu za okrevanje in odpornost – pri čemer so nekatere države članice ukrepom, ki izpolnjujejo pogoje za digitalni cilj, namenile več kot polovico sredstev iz mehanizma –, ter da digitalni odhodki v vseh odobrenih načrtih skupaj dosegajo skoraj 29 % (tj. 130 milijard EUR); pozdravlja, da se nacionalni načrti za okrevanje in odpornost osredotočajo zlasti na podporo malim in srednjim podjetjem ter digitalizacijo javnih storitev, vključno z zdravstvenim sektorjem, ter na digitalna znanja in spretnosti, digitalizacijo podjetij, povezanost, digitalne raziskave in razvoj ter napredne tehnologije; je seznanjen, da sta dve tretjini držav članic v svoje nacionalne načrte za okrevanje in odpornost vključili samooceno varnosti za naložbe v digitalne zmogljivosti in povezanost;

45. opozarja Komisijo in države članice, da bi bilo treba v skladu z uredbo o Mehanizmu za okrevanje in odpornost pri naložbah v digitalne tehnologije spoštovati načela interoperabilnosti, energijske učinkovitosti in varstva osebnih podatkov, omogočiti udeležbo malih in srednjih ter zagonskih podjetij ter spodbujati uporabo odprtokodnih rešitev; poudarja, da je treba razpise za javna naročila na digitalnem področju skrbno pripraviti, zlasti da bi imela mala in srednja podjetja dostop do ustreznih javnih naložb;

46. je seznanjen, da več nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost vsebuje naložbene predloge za povezanost 5G; opozarja, da bi morale države članice pri uvajanju povezanosti, mobilnih širokopasovnih povezav in infrastrukture 5G poskrbeti za usklajenost in dopolnjevanje na vseh območjih, tako da nihče ne bo zapostavljen;

47. poudarja, kako pomembno je, da je skoraj 50 % (tj. 203 milijarde EUR) skupnih odhodkov v okviru nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost namenjenih ukrepom v korist dobro delujočemu enotnemu trgu ter za izboljšanje poslovnega okolja in spodbujanje zasebnih naložb; ponovno opozarja, da je za uspešno izvajanje Mehanizma za okrevanje in odpornost pomemben zasebni sektor; poziva države članice, naj olajšajo zasebne naložbe v projekte, financirane iz Mehanizma za okrevanje in odpornost, tako da odpravijo vse nepotrebne ovire, ki bi malim in srednjim podjetjem preprečevale dostop do ustreznih sredstev iz mehanizma, ter v ta namen poziva Komisijo, naj opravi podrobne analize o dostopu zasebnega sektorja do teh sredstev; poziva države članice, naj nacionalne načrte za okrevanje in odpornost izvajajo v skladu s preglednim časovnim načrtom, da bo zasebni sektor lahko načrtoval svoje dejavnosti in projekte na podlagi ustreznih ukrepov;

48. je seznanjen, da socialni odhodki v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost po ocenah Komisije predstavljajo približno 20 % zaprosenih nepovratnih sredstev in posojil; je seznanjen, da so ti odhodki usmerjeni v spodbude za zaposlovanje posebnih prikrašanih skupin, reforme delovnopravne zakonodaje in predpise s področja pogodb o zaposlitvi; opozarja, da so socialne posledice pandemije raznolike in neenakomerno ter neprimerno bolj obremenjujejo ljudi z nižjimi dohodki in ranljive skupine, hkrati pa so zaradi teh posledic javne storitve še bolj potrebne; obžaluje, da so ukrepi v zvezi s socialnimi naložbami usmerjeni zlasti v socialno infrastrukturo in da le nekateri nacionalni načrti za okrevanje in odpornost vsebujejo ukrepe za razvoj ustreznih storitev oskrbe ter začasnih podpornih ukrepov;

⁽¹⁸⁾ Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

četrtek 23. junija 2022

49. podpira cilj Komisije, da bi prek Mehanizma za okrevanje in odpornost dosegli odpornejši in bolj vključujoč trg dela, pri tem pa poudarja, da bi morali z zadevnimi ukrepi podpirati visokokakovostna delovna mesta;

50. poudarja, da vsi doslej odobreni nacionalni načrti za okrevanje in odpornost obravnavajo socialne in zaposlitvene izzive, tudi z ukrepi za višjo udeležbo na trgu dela, spodbujanje izpopolnjevanja in preusposabljanja ter posodobitev institucij in storitev za trg dela, pa tudi za podporo sistemov socialne zaščite in zdravstvenega varstva; obžaluje, da nekatere države članice v svojih načrtih zaostajajo pri krepitvi socialne razsežnosti;

51. poudarja, da reforme in naložbe v zdravstveno, gospodarsko, socialno in institucionalno odpornost – ki predstavljajo več kot 17 % skupnih dodeljenih sredstev iz nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost (tj. 76 milijard EUR) – pomembno prispevajo k večji pripravljenosti na krize in zmogljivosti za odzivanje nanje; poudarja, da morajo po navedbah Komisije države članice v okviru tega stebra Mehanizma za okrevanje in odpornost izvesti 789 ukrepov, povezanih s 1 900 mejniki in cilji; poudarja, da je pandemija covid-19 pokazala, kako pomembno je povečati odpornost javnih institucij na pretese;

52. ugotavlja, da v odobrenih nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost predvideni odhodki za ukrepe v zvezi z zdravstvom znašajo 37 milijard EUR, kar ustreza 8 % skupnih odhodkov v okviru teh načrtov; ugotavlja, da je najvišji delež teh sredstev namenjen obnovi in razširitvi bolnišnične infrastrukture, čemur sledijo krepitev primarnega zdravstvenega varstva in preprečevanja, digitalni prehod v zdravstvu ter dolgotrajna oskrba; pričakuje, da bodo ti ukrepi v zvezi z zdravstvom prispevali k večji zmogljivosti in vzdržljivosti zdravstvenih sistemov ter njihovi pripravljenosti na prihodnje krize; je zaskrbljen, ker številne države članice niso sprejele zadostnih ukrepov, da bi bile storitve za duševno zdravje na voljo in da bi bile cenovno dostopne za vse starostne skupine, ter poudarja, da bi morale biti duševno zdravje sestavni del socialno-ekonomskega okrevanja EU po pandemiji in prednostna naloga na področju zdravja pri delu; je zaskrbljen, ker nekatere države članice v načrte niso vključile zadostnih ukrepov za reševanje dolgotrajnih izzivov na področju javnega zdravstva;

53. ugotavlja, da je v številnih nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost pomembno mesto namenjeno posodobitvi javne uprave, pri čemer bodo po napovedih naložbe v izboljšanje javne uprave znašale okoli 1,8 milijarde EUR; poudarja, da bi lahko z nacionalnimi načrti za okrevanje in odpornost prispevali k povečanju zmogljivosti javnih uprav za učinkovito upravljanje evropskih sredstev na nacionalni, regionalni in lokalni ravni; poudarja, da koristijo reform presegajo z njimi povezane stroške in da bi to moralo privedi do konkretnih pozitivnih učinkov za državljane;

54. ugotavlja, da v odobrenih nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost predvideni odhodki, namenjeni otrokom in mladim, vključno s predšolsko vzgojo in izobraževanjem, brezposelnostjo mladih ter pridobivanjem znanj in spretnosti, znašajo 49 milijard EUR, kar ustreza približno 11,5 % skupnih odhodkov v okviru nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost; ugotavlja, da ta znesek pomeni prvi korak k cilju, da bi se v vseh 27 državah članicah izvajali usklajeni ukrepi, namenjeni naslednji generaciji; je zaskrbljen, ker med temi načrti številni ne odražajo ustrezno ambicij, določenih v evropskem jamstvu za otroke, in ker le delno odražajo cilje okrepljenega jamstva za mlade; obžaluje, da sta se dve državi članici odločili, da v svoj načrt ne bosta vključili ukrepov, ki so posebej namenjeni otrokom in mladim, temveč sta se raje odločili za ukrepe, namenjene spodbujanju znanj in spretnosti ter digitalnih kompetenc za vse državljane;

55. ugotavlja, da skoraj vsi odobreni nacionalni načrti za okrevanje in odpornost vsebujejo naložbe v digitalno izobraževanje, ki predstavljajo približno 30 % skupnih izdatkov za izobraževanje; pozdravlja, da so države članice osredotočene na posodobitev izobraževalne infrastrukture in opreme;

56. je seznanjen, da so države članice doslej predlagale 228 ukrepov s poudarkom na podpori otrokom in mladim; je seznanjen, da je 74 % ukrepov osredotočenih na splošno, poklicno in visokošolsko izobraževanje in usposabljanje, pa tudi na dostopnost, cenovno sprejemljivost, kakovost in vključevalnost, tudi v zvezi digitalizacijo in infrastrukturo; je seznanjen tudi, da je 14 % ukrepov povezanih s predšolsko vzgojo in varstvom, zgodnjim opuščanjem šolanja in revščino otrok; je seznanjen, da se 12 % ukrepov osredotoča na odpravljanje brezposelnosti mladih z ustvarjanjem delovnih mest, zaposlovanjem, spodbudami za prehod med zaposlitvami in podporo samozaposlitvi; poudarja, da je Parlament države članice pozval, naj vsaj 2 % proračuna vsakega nacionalnega načrta za okrevanje in odpornost namenijo kulturi, 10 % pa izobraževanju; ugotavlja, da je kulturo v svoje načrte za okrevanje in odpornost vključilo 16 držav članic; meni, da bi lahko države članice Mehanizem za okrevanje in odpornost bolj izkoristile za podporo tem sektorjem;

četrtek 23. junija 2022

57. poziva Komisijo, naj še naprej spremlja izvajanje šestih stebrov in poskrbi, da bodo razčlenjeni podatki na voljo v pregledu stanja Mehanizma za okrevanje in odpornost; poziva jo tudi, naj v okviru tega pregleda omogoči uporabo več regionalnih metod spremljanja izvajanja, in pozdravlja pobude za spremljanje na unijski in nacionalni ravni, ki krepijo spremljanje izvajanja mehanizma; z zadovoljstvom ugotavlja, da več držav članic posreduje podatke na regionalni ravni, in k temu poziva še druge države članice;

58. poudarja, da se Mehanizem za okrevanje in odpornost razen v ustrezno utemeljenih primerih ne sme uporabljati za nadomeščanje tekočih nacionalnih proračunskih odhodkov; ugotavlja, da je Komisija odobrila nacionalne načrte za okrevanje in odpornost le za kritje začetnih stroškov vzpostavljanja in uvedbe reform; opozarja države članice, da je treba Mehanizem za okrevanje in odpornost izvajati tako, da ne spodkopava njihove odgovornosti za upravljanje javnih financ; poziva Komisijo, naj poda podrobnosti o oceni spoštovanja tega horizontalnega načela in utemeljitev te ocene;

59. poudarja, da je Komisija načelo, da se ne škoduje bistveno, ocenila za vsak ukrep posebej in v skladu s svojimi tehničnimi smernicami; poudarja, da je treba z uporabo meril za spoštovanje tega načela, kot so določena v smernicah Komisije, preprečiti ukrepe, ki bi škodovali okolju; poziva Komisijo, naj razkrije predložene ocene o spoštovanju načela, da se ne škoduje bistveno, in poudarja, da bi morala skrbno preučiti in spremljati, ali se v fazi izvajanja v celoti spoštuje; ugotavlja, da so morale nekatere države članice za to, da bi spoštovale to načelo, nekatere ukrepe izboljšati; ugotavlja tudi, da je v primeru držav, ki so v svoj razdelek InvestEU dodale sredstva iz Mehanizma za okrevanje in odpornost, spoštovanje načela na začetku povzročilo neskladnosti med zahtevami Komisije ter zahtevami Evropske investicijske banke in Evropskega investicijskega sklada, kar je morda povzročilo zamude pri izvajanju;

60. ugotavlja, da velika večina nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost vsebuje poseben oddelek, v katerem je pojasnjeno, kako so v načrtu obravnavani pomisleki in izzivi, povezani s spolom; je seznanjen, da nacionalni načrti za okrevanje in odpornost vsebujejo ukrepe, ki se osredotočajo na udeležbo žensk na trgu dela in zmanjšanje razlik v plačah med spoloma, vendar izraža razočaranje, da načrti ne vsebujejo posebne razlage o tem, kako obravnavajo vprašanja in izzive, povezane s spolom; poudarja, da visokokakovostne javne storitve oskrbe pomembno prispevajo k zmanjšanju bremena neplačanega skrbstvenega dela, ki ga trenutno v veliki meri opravljajo ženske, kar negativno vpliva na BDP; poziva Komisijo, naj pripravi študijo, s katero bo preverila, v kolikšni meri Mehanizem za okrevanje in odpornost prispeva k ustvarjanju delovnih mest v sektorjih, kjer prevladuje en spol, in ali spremljevalni ukrepi zadostno prispevajo k večji prisotnosti manj zastopanega spola v teh sektorjih;

61. ugotavlja, da 20 držav članic v svojih nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost predvideva čezmejne projekte, ki so večinoma osredotočeni na infrastrukturo, kot so železniške ali električne povezave, vodik, kvantno tehnologijo, povezljivost 5G, zmogljivosti v oblaku in inovacijska vozlišča; izraža razočaranje, da načrti ne vsebujejo več čezmejnih projektov, saj bi okrepili učinke prelivanja ter prispevali k dodani vrednosti EU; ugotavlja, da 20 držav članic v svojih nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost predvideva čezmejne projekte, kot so pomembni projekti skupnega evropskega interesa, ki se večinoma osredotočajo na infrastrukturo; poziva države članice, naj pojasnijo vlogo zadevnih deležnikov pri uvajanju in izvajanju večdržavnih projektov, kjer je to ustrezno; meni, da bi bilo treba v nacionalne načrte za okrevanje in odpornost vključiti še več čezmejnih ukrepov, da bi okrepili učinek prelivanja in povečali dodano vrednost EU;

62. zlasti opozarja, kako pomembni so čezmejni projekti, povezani s prenosom energije med državami članicami; meni, da bi bilo v sedanjih razmerah koristno, če bi nacionalni načrti za okrevanje in odpornost vsebovali še več čezmejnih projektov, zlasti na področju energije; poudarja, da so naložbe na tem področju ključne za doseganje energetske suverenosti in zelenega prehoda; opozarja, da sedanje razmere kažejo, kako pomembna sta diverzifikacija virov energije v EU in pravilno delovanje notranjega elektroenergetskega trga med državami članicami; poziva k izboljšanju povezanosti evropskih energetskih omrežij in k popolni sinhronizaciji elektroenergetskih omrežij po vsej EU; poleg tega poudarja, da si je treba bolj prizadevati za večjo energijsko učinkovitost, da bi omejili pričakovano rast povpraševanja po električni energiji;

63. ugotavlja, da nobena država članica ni predlagala prenosa sredstev iz strukturnih skladov v svoj nacionalni načrt za okrevanje in odpornost, da nameravata le dve državi članici sredstva iz Mehanizma za okrevanje in odpornost vključiti v svoj razdelek InvestEU in da nameravajo le štiri države članice stroške tehnične podpore vključiti v svoje nacionalne načrte za okrevanje in odpornost; obžaluje, da določba o prenosu sredstev Mehanizma za okrevanje in odpornost v nacionalne razdelke InvestEU ni bila v celoti izkoriščena; opozarja, da je sinergija med različnimi skladi EU bistvena za pravo okrevanje in utrjeno odpornost Unije, ter države članice opozarja, da uporaba te določbe prispeva k večji sinergiji;

četrtek 23. junija 2022

64. opozarja, da morajo biti na podlagi uredbe o Mehanizmu za okrevanje in odpornost načrti za okrevanje in odpornost skladni tudi z informacijami, ki jih države članice vključijo v svoje sporazume o partnerstvu in operative programe v okviru skladov Unije; ponovno poudarja, da ta določba ni pomembna le zato, ker preprečuje dvojno financiranje in prekrivanje ciljev, temveč tudi zato, ker zagotavlja usklajen pristop in kar najboljše izkoriščanje sredstev EU; poziva Komisijo, naj pripravi analizo o tem, kako se to usklajevanje zagotavlja; ugotavlja, da je sprejetje nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost v nekaterih primerih povzročilo zamude pri sprejemanju sporazumov o partnerstvu, in je zaskrbljen glede posledic teh zamud; poziva Komisijo in države članice, naj se izogibajo nadaljnjim zamudam pri pripravi in sprejemanju sporazumov o partnerstvu, ter poziva, naj te zamude hitro nadoknadijo;

65. poudarja, da sta sinergija in usklajenost med Mehanizmom za okrevanje in odpornost in drugimi programi financiranja Unije bistveni za pravo okrevanje in dolgotrajno odpornost Unije; poziva Komisijo in države članice, naj si prizadevajo za sinergijo med nacionalnimi načrti za okrevanje in odpornost ter drugimi programi financiranja Unije, zlasti sporazumi o partnerstvu; Komisijo želi vprašati, kako je države članice spodbujala k ustvarjanju sinergije z nacionalnimi načrti za okrevanje in odpornost drugih držav članic;

66. države članice želi spomniti, da naj bi z načrti za okrevanje in odpornost prispevale k učinkovitemu obravnavanju vseh ali pomembnega dela izzivov, ugotovljenih v priporočilih za posamezne države, tudi tistih, ki se nanašajo na fiskalne vidike, in, kadar je ustrezno, v priporočilih na podlagi člena 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011⁽¹⁹⁾, naslovljenih na zadevno državo članico, in izzivov, ugotovljenih v drugih ustreznih dokumentih, ki jih je Komisija uradno sprejela v okviru evropskega semestra; opozarja, da je po oceni Komisije v vseh nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost obravnavan vsaj pomemben del izzivov, ugotovljenih v zadevnih priporočilih v okviru evropskega semestra, vseeno pa ne vsi izzivi;

67. priznava, da bi imele potrebne davčne reforme, ki so vključene v nekatere nacionalne načrte, pozitiven učinek v zadevnih državah članicah, hkrati pa obžaluje, da nobena od držav članic, ki so v priporočilih za posamezne države prejele priporočila o agresivnem davčnem načrtovanju, izogibanju davkom, davčni utaji in pranju denarja, teh izzivov ni obravnavala v svojih nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost;

68. poziva Komisijo, naj ustrezno oceni doseganje vseh mejnikov in ciljev, vključno s tistimi, ki so povezani s priporočili za posamezne države v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost v fazi izplačevanja instrumenta, ter naj sorazmerno zmanjša plačila, in sicer na podlagi pomembnosti mejnikov in ciljev ter tega, ali so dogovorjeni mejniki in cilji zadovoljivo doseženi ter ali predhodno doseženi mejniki in cilji niso bili izničeni; poziva Komisijo, naj v primeru, da države članice kršijo obveznosti iz sporazumov o financiranju, po potrebi uporabi določbe iz uredbe o mehanizmu, na podlagi katerih lahko izterja nepovratna sredstva ali zahteva predčasno vračilo posojil;

69. ugotavlja, da so v okviru ocene Komisije vse države članice prejele oceno A na podlagi skoraj vseh meril iz uredbe o Mehanizmu za okrevanje in odpornost; želi spomniti, da so v okviru ocene Komisije vse države članice prejele oceno B na podlagi meril, s katerimi se vrednoti, ali so ocenjeni skupni stroški nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost razumni; poziva Komisijo, naj poskrbi za izvajanje ustreznih analiz stroškov, da bi se prepričala o verjetnosti stroškov in odpravila goljufije in korupcijo; odločno jo tudi poziva, naj pred sprejetjem zahtevkov za plačila temeljito oceni, ali so bili mejniki in cilji zadovoljivo doseženi, ter preveri, da predhodno doseženi mejniki in cilji niso bili izničeni;

Mehanizmi preglednosti, spremljanja in nadzora

70. poudarja, da sta preglednost in dobro postopkovno upravljanje pomembna v vseh postopkih in praksah javnega naročanja; v zvezi s tem poziva države članice, naj pri postopkih javnega naročanja poskrbijo za enakost in pravičnost ter zlasti omogočijo udeležbo vsem, vključno z mikro, malimi in srednjimi podjetji;

71. poziva države članice, naj postopke javnih naročil za izvajanje ukrepov začnejo pravočasno, da bi se ukrepi zaključili po časovnem razporedu mejnikov in ciljev;

⁽¹⁹⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

četrtek 23. junija 2022

72. poudarja, da je preglednost ključna za učinkovit sistem spremljanja nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, ki bi omogočal dejansko sodelovanje javnosti; ponovno izraža obžalovanje, da je Svet zavrnil vzpostavitev spletne platforme, na kateri bi bili objavljeni končni upravičenci sredstev mehanizma, za katero sta se zavzemala Parlament in Komisija; ugotavlja, da se zaradi narave uporabljenih instrumentov nadzor osredotoča na doseganje rezultatov in izločkov, ne pa na preverjanje stroškov; ugotavlja, da lahko s tem pristopom poenostavimo izvajanje in prispevamo k doseganju zelenih rezultatov; svari pa, da bi lahko ta pristop brez ustreznega nadzora otežkočil odkrivanje zlorab sredstev EU; odločno poziva Komisijo, naj sprejme ustrezne ukrepe za zgodnje odkrivanje tovrstnih zlorab; poziva jo, naj pozorno spremlja, ali morda prihaja do dvojnega financiranja, in, če so taki primeri potrjeni, sredstva nemudoma izterja;

73. poziva Komisijo, naj proračunski organ obvesti o uporabi informacijskotehnoloških sistemov, ki jih je vzpostavila za to, da bi države članice sporočale ustrezne informacije o izvajanju nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost;

74. odločno poziva države članice, naj zbirajo in beležijo podatke o končnih prejemnikih in upravičencih do sredstev Unije v elektronski standardizirani in interoperabilni obliki ter uporabljajo enotno orodje za podatkovno rudarjenje, ki ga zagotavlja Komisija; poziva Komisijo, naj za vse izdatke v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost dosledno zahteva uporabo integriranega in interoperabilnega sistema spremljanja, vključno z enotnim orodjem za podatkovno rudarjenje in oceno tveganja (ARACHNE), ter naj zagotovi, da bo sistem ARACHNE interoperabilen z vso ustrezno programsko opremo in nabori podatkov, da bo upravno breme čim manjše; poleg tega ponovno poudarja, kako pomembno je digitalizirati vse poročanje, spremljanje in revizijo;

75. opozarja, da bi morale države članice zbirati podatke o dejanskih lastnikih prejemnikov sredstev in upravičencev programa in omogočiti dostop do njih, ter ponovno opozarja, da je pomembno poskrbeti za preglednost glede končnih upravičencev, ne da bi s tem dodatno obremenili poročanje; poziva Komisijo in države članice, naj zavoljo zaupanja javnosti in preglednosti redno objavljajo posodobljene podatke o končnih upravičencih in prenesenih sredstvih; ponovno poziva Komisijo, naj vzpostavi celovit, interoperabilen sistem, ki ga bo enostavno uporabljati in ki bo vseboval informacije o vseh projektih, ki jih sofinancira EU, upravičencih in dejanskih lastnikih, izvajalcih in podizvajalcih, ter ki bo zmožen agregirati vseh zneske, ki jih prejme isti upravičenec ali dejanski lastnik;

76. opozarja Komisijo, da ji lahko pri ocenjevanju nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost ter zahtevkov za plačila pomagajo strokovnjaki, in jo poziva, naj po potrebi v celoti izkoristi zadevno določbo, zlasti če nima notranjih zmogljivosti za temeljit pregled načrtov ali doseganja mejnikov in ciljev; izraža dvome o tem, da ima Svet zadostne zmogljivosti za ustrezno analizo nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost in zahtevkov za plačila, ter poziva, naj se zagotovi njihova ustrezna ocena;

77. poziva Komisijo, naj poskrbi, da se bodo pri oceni mejnikov in ciljev, ki jih države članice dosežejo v okviru svojih nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, upoštevale vse razsežnosti teh mejnikov in ciljev, zlasti njihove kakovosti;

78. opozarja, da morajo države članice vzpostaviti zanesljiv sistem nadzora in revizije, da bi zaščitile finančne interese Unije in preprečile oz. odpravile goljufije, korupcijo in nasprotja interesov ter zagotovile preglednost, pri čemer je Komisija dolžna poskrbeti, da bodo ti sistemi vzpostavljeni še pred odobritvijo prvih izplačil; opozarja, da je treba sredstva izplačati, ko bodo doseženi mejniki in cilji;

79. ugotavlja, da se Komisija pri podrobni reviziji izvajanja nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost v veliki meri zanaša na države članice; Komisijo poziva, naj poskrbi za učinkovito spremljanje, revizijo in izvrševanje popolnega izvajanja teh zahtev ter naj v celotnem življenjskem ciklu Mehanizma za okrevanje in odpornost stalno spremlja, ali se ta merila spoštujejo; poziva Komisijo, naj poskrbi za trden mehanizem za redno revizijo nadzornih sistemov držav članic;

80. ponovno opozarja, da imajo države članice in Komisije pri zaščiti finančnih interesov Unije med izvajanjem instrumenta NextGenerationEU pomembno podporo v Evropskem računskem sodišču, Evropskem javnem tožilstvu, Evropskem uradu za boj proti goljufijam, v Agenciji Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol) in v Agenciji Evropske unije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah ter v drugih ustreznih organih in agencijah EU, ter te institucije in organe poziva, naj v celoti izkoristijo svoje pristojnosti v skladu z uredbo o Mehanizmu za okrevanje in odpornost ter drugo ustrezno zakonodajo za preprečevanje, odkrivanje, odpravljanje in preiskovanje goljufij, korupcije in nasprotij interesov, da bi temeljito pregledali celotno porabo v okviru mehanizma; opozarja, da bi bilo treba tem organom in agencijam EU zagotoviti ustrezna sredstva za izpolnjevanje nalog; poziva Komisijo, naj s temi institucijami in organi sodeluje ter poskrbi, da bodo za nadzor na voljo ustrezne zmogljivosti in da jim bodo države članice omogočile popoln dostop do vseh ustreznih informacij, da bodo lahko izvajali svoje pristojnosti;

četrtek 23. junija 2022

81. pozdravlja forum o izvrševanju zakonodaje instrumenta NextGenerationEU in operacijo Sentinel, ki bosta na sodelovalen način prispevala k preprečevanju groženj za sredstva tega instrumenta in na splošno za finančno dobrobit Unije, pa tudi k ugotavljanju ranljivosti v nacionalnih sistemih za dodeljevanje sredstev;

82. ponovno poudarja, kako pomembno je, da Komisija stalno, tudi naknadno, spremlja odhodke Mehanizma za okrevanje in odpornost ter podatke o izvajanju in upravljanju ter tako skupaj z državami članicami skrbi za popolno preglednost, da bi lahko analizirala rezultate mehanizma ter ugotovila in obravnavala morebitne pomanjkljivosti;

83. želi spomniti, da se v okviru postopka podelitve razrešnice Komisiji v skladu s členom 319 PDEU o Mehanizmu za okrevanje in odpornost poroča v okviru celovitega finančnega poročanja in poročanja o odgovornosti iz člena 247 finančne uredbe, še zlasti pa ločeno v letnem poročilu o upravljanju in smotnosti izvrševanja;

Upravljanje, preglednost in prepoznavnost izvajanja Mehanizma za okrevanje in odpornost

84. znova potrjuje, da ima Parlament pomembno vlogo pri pregledu izvajanja Mehanizma za okrevanje in odpornost, ki ga je izvajal zlasti prek petih plenarnih razprav v letu 2021, dveh sprejetih resolucij, štirih dialogov s Komisijo o okrevanju in odpornosti v letu 2021, 20 srečanj namenske delovne skupine za pregled mehanizma, parlamentarnih vprašanj ter rednega pretoka informacij in ad hoc zahtev po informacijah, naslovljenih na Komisijo; opozarja, da člen 25 uredbe o Mehanizmu za okrevanje in odpornost zahteva, da Komisija sočasno in pod enakimi pogoji posreduje ustrezne dokumente in informacije Parlamentu in Svetu; opozarja, da je bil na začetku ustrezen pretok dokumentov počasen in da je imel Parlament pri dostopu do informacij, ki jih je prejela Komisija in so jih posredovale države članice, težave; pozdravlja, da so bili medtem vzpostavljeni boljši komunikacijski postopki, in poziva, naj se ta pretok informacij ohrani;

85. poziva Komisijo, naj pri dialogih o okrevanju in odpornosti uporabi odprt, pregleden in konstruktiven pristop ter naj spoštuje določbo člena 26(1) uredbe o Mehanizmu za okrevanje in odpornost v zvezi z rednimi stiki s Parlamentom; opozarja, da bi se moralo medinstitucionalno sodelovanje, vzpostavljeno z Mehanizmom za okrevanje in odpornost, kot minimalni standard uveljaviti v vseh programih financiranja;

86. poziva nacionalne parlamente in ustrezne deležnike, naj v skladu z nacionalnimi pravnimi okviri sledijo zgledu Parlamenta ter naj na odprt, pregleden in demokratičen način nadzorujejo izvajanje svojih nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost;

87. obžaluje, da so bili v vseh državah članicah lokalni in regionalni organi, organizacije civilne družbe, socialni partnerji, akademski krogi ali drugi ustrezni deležniki v skladu z nacionalnim pravnim okvirom premalo vključeni v oblikovanje in izvajanje nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, ter poziva, naj se v največji možni meri v skladu z nacionalno zakonodajo vključijo v izvajanje teh načrtov, in sicer na podlagi jasnih in preglednih načel;

88. opozarja, da imajo lokalni in regionalni organi, organizacije civilne družbe, socialni partnerji in drugi ustrezni deležniki vodilno vlogo pri lokalnem izvajanju nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, ter opozarja Komisijo in države članice, da sta ustrezno sodelovanje in usklajevanje z njimi pri izvajanju in spremljanju načrtov odločilnega pomena za uspeh okrevanja v Uniji ter bistvena za učinkovitost in široko prevzemanje odgovornosti za načrte; poziva Komisijo, naj preuči, kako vse bi lahko na ravni EU vzpostavili dialog s predstavniki ustreznih deležnikov Mehanizma za okrevanje in odpornost;

89. poziva države članice, naj poskrbijo za jasno porazdelitev odgovornosti in vzpostavijo ustrezne sisteme upravljanja sredstev Mehanizma za okrevanje in odpornost, da bi upoštevale posebne potrebe državljanov na regionalni in lokalni ravni ter pri tem spoštovale načeli nediskriminacije in enakega obravnavanja; opozarja, da je treba pri izvajanju ukrepov nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost spoštovati vse ustrezne zakone v skladu z nacionalnimi pravnimi okviri;

90. pričakuje, da bo poročilo o pregledu izvajanja Mehanizma za okrevanje in odpornost, ki ga je pripravila Komisija, vsebovalo obsežne podatke in analizo o tem, kako nacionalni načrti za okrevanje in odpornost prispevajo k izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, tudi kako vplivajo na enakost spolov in koliko k njej dejansko prispevajo, pa tudi kako podpirajo mala in srednja podjetja ter strateško avtonomijo;

četrtek 23. junija 2022

91. poziva Komisijo, naj oceni, ali je verjetno, da bodo v fazi izvajanja Mehanizma za okrevanje in odpornost doseženi zakonsko določeni cilji 37-odstotne porabe sredstev za zeleno komponento in njihove 20-odstotne porabe za digitalno tehnologijo, kot je bilo načrtovano, in kjer je to ustrezno, poziva države članice, naj sprejmejo potrebne ukrepe za izpolnitev teh ciljev, če pričakujejo, da ne bodo izpolnjeni, po potrebi tudi s podporo Komisije;

92. pričakuje, da bo poročilo o pregledu izvajanja Mehanizma za okrevanje in odpornost, ki ga bo pripravila Komisija, vsebovalo – kjer je to ustrezno – informacije o ozkih grlih, ki preprečujejo ustrezno izvajanje nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost;

93. pozdravlja vzpostavitev preglednice kazalnikov okrevanja in odpornosti decembra 2021, ki bo vsem državljanom omogočila spremljanje izvajanja Mehanizma za okrevanje in odpornost; opozarja, da morajo države članice v skladu z delegiranim aktom o skupnih kazalnikih poročati o več kazalnikih, tudi o izvajanju evropskega stebra socialnih pravic ter podprtih malih in srednjih podjetjih; poziva Komisijo, naj izboljša in poveča zmogljivosti preglednice ter tako poskrbi, da bo Mehanizem za okrevanje in odpornost izrazito prepoznaven in da bo zanj značilna visoka stopnja prevzemanja odgovornosti; pozdravlja dejstvo, da preglednica pri kazalnikih, izraženih s številom zaposlenih, vsebuje podatke, razčlenjene po spolu;

94. odločno poziva Komisijo, naj uveljavi določbo, na podlagi katere naj bi države članice predložile podatke, potrebne za poročanje o napredku v zvezi s šestimi stebri uredbe o Mehanizmu za okrevanje in odpornost, tako da bi izvajanje mehanizma lahko spremljali vsi državljani; obžaluje pa, da države članice niso želele predložiti podrobneje razčlenjenih podatkov, ki bi se uporabili pri pregledu stanja na področju okrevanja in odpornosti; ugotavlja, da bi na podlagi bolj razčlenjenih podatkov državljani od svojih vlad lažje zahtevali odgovornost;

95. poudarja, da je eden od ciljev uredbe o Mehanizmu za okrevanje in odpornost prispevati k doseganju socialnih ciljev EU, in opozarja, da morajo biti na voljo metodologije, s katerimi bo mogoče prikazati napredek pri njenem izvajanju in kako to prispeva k evropskemu stebri socialnih pravic; izraža zaskrbljenost, da delegirani akt o socialnih odhodkih in preglednici kazalnikov odpornosti ne bo zadostoval za spremljanje socialne razsežnosti in razsežnosti spola ter učinkov Mehanizma za okrevanje in odpornost ter poročanje o njih; poziva Komisijo, naj z dopolnilnimi socialnimi kazalniki in kazalniki za enakost spolov, vključenimi v tematsko analizo pregleda, bolje upošteva spremljanje izvajanja 20 načel evropskega stebra socialnih pravic;

96. poziva Komisijo, naj predstavi dopolnilne kazalnike, ki so vključeni v tematsko analizo pregleda in so namenjeni spremljanju uspešnosti držav članic na področju biotske raznovrstnosti ter kohezije in konkurenčnosti;

97. opozarja, da mora Komisija v skladu z uredbo o Mehanizmu za okrevanje in odpornost izvajati dejavnosti obveščanja in komuniciranja v zvezi z instrumentom; spodbuja Komisijo, naj prek svojih predstavništev v državah članicah in v sodelovanju s pisarnami Evropskega parlamenta za stike v državah članicah tam organizira prireditve, na katerih bo promovirala pregled stanja in predstavila različne analize, ki jih je opravila, tudi o šestih stebrih; spodbuja Komisijo, naj objavi podrobno analizo pozitivnih učinkov Mehanizma za okrevanje in odpornost, tako da opozori na dobre prakse pri izvajanju nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost ter priporočila za odpravo ovir pri izvajanju in učinkovitejšo uporabo sredstev;

98. poudarja, da je za nacionalne javne uprave črpanje vseh sredstev Mehanizma za okrevanje in odpornost v tako kratkem času precejšen izziv; poziva Komisijo, naj države članice pri črpanju teh sredstev aktivno podpira, da bodo sredstva mehanizma po vsej Uniji uspešno izplačana;

99. ostaja zavezan in namerava v celoti izkoristiti vrsto možnosti, ki jih uredba o Mehanizmu za okrevanje in odpornost ponuja za oceno, nadzor in promocijo mehanizma, vključno s prireditvami in dejavnostmi, tudi na lokalni, regionalni in nacionalni ravni;

100. pozdravlja pobudo varuhinje človekovih pravic EU, da bi oblikovali načela dobre prakse za vladno preglednost pri uporabi sredstev za okrevanje;

101. je seznanjen, da države članice v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost poročajo o svojih komunikacijskih strategijah; obžaluje pa, da se bodo te komunikacijske kampanje brez jasnega standarda predvidoma med sabo zelo razlikovale, zaradi česar bo prepoznavnost financiranja iz Mehanizma za okrevanje in odpornost ter nasploh financiranja EU manjša; pozdravlja, da je večina držav članic upoštevala priporočila Komisije in oblikovala posebna spletna mesta z informacijami v zvezi z mehanizmom, vendar obžaluje, da se glede podrobnosti objavljenih informacij ta spletna mesta močno razlikujejo;

četrtek 23. junija 2022

102. poziva k nadaljnemu usklajevanju obveščanja državljanov o nacionalnem izvajanju Mehanizma za okrevanje in odpornost ter nacionalnih komunikacijskih strategijah v zvezi z njim, da bi spodbudili preglednost in odgovornost ter tako povečali prevzemanje odgovornosti za izvajanje; poziva Komisijo, naj priporoči usklajen pristop in standard za prikazovanje informacij o izvajanju mehanizma na nacionalni in regionalni ravni, ter poziva države članice, naj ta standard upoštevajo ali pa pojasnijo svoja odstopanja od njega;

Dosedanje izkušnje, pridobljene v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost

103. ponovno poudarja, da je uspešno izvajanje Mehanizma za okrevanje in odpornost v državah članicah pomembno za njegov dolgoročni učinek na gospodarstvo in družbo EU; poudarja, da bo pregled okvira ekonomskega upravljanja EU priložnost za učenje iz uspehov, pa tudi pomanjkljivosti mehanizma; poziva Komisijo, naj preuči in predstavi različne scenarije o tem, kako bi lahko izkušnje, pridobljene pri oblikovanju in izvajanju mehanizma, uporabili pri pregledu okvira EU za makroekonomsko upravljanje, zlasti da bi dosegli večjo preglednost ter okrepili demokratičnost, sodelovanje, usklajenost in nadzor;

104. poudarja, da je Mehanizem za okrevanje in odpornost pokazal, da je tesno sodelovanje Evropskega parlamenta in Sveta pri določanju skupnih prednostnih nalog EU, odzivanju na nove izzive ter oblikovanju temeljnih političnih smernic in mehanizmov upravljanja, pa tudi pri nadzoru izvajanja izjemno pomembno za jasno prevzemanje odgovornosti na evropski ravni; ponovno poudarja, da bi moral biti Parlament pri nadzoru izvajanja mehanizma enakovreden Svetu, in poziva Komisijo, naj zagotovi, da bosta v prihodnjih pobudah EU obe instituciji obravnavani enako; poudarja, da delegirani akti pomembno prispevajo k večji demokratični odgovornosti in legitimnosti procesa;

105. z zadovoljstvom ugotavlja, da je podpora EU za reforme in naložbe v obliki svežnjev skupaj s spodbudami bistveno prispevala k večjemu prevzemanju odgovornosti držav za Mehanizem za okrevanje in odpornost ter evropski semester, in sicer na podlagi skupnih prednostnih nalog EU; poudarja tudi, da je pravi socialni in teritorialni dialog, v katerem v skladu z nacionalnim pravnim okvirom tesno sodelujejo lokalne in regionalne oblasti, socialni partnerji in organizacije civilne družbe, bistven za prevzemanje odgovornosti držav ter njihovo uspešno izvajanje in demokratično odgovornost ter da bi bilo treba ta dialog okrepiti in bolj dosledno uporabljati, poleg tega pa bi lahko bil zgled za prihodnje pobude in mehanizme v EU in njenih državah članicah;

106. na podlagi dobrega primera Mehanizma za okrevanje in odpornost v okviru instrumenta NextGenerationEU priznava veliko dodano vrednost skupnega, sodobnega in učinkovitega odzivanja EU, ki ga je mogoče v kriznih razmerah in ob novih izzivih hitro aktivirati;

107. poziva Komisijo, naj stališča Parlamenta v celoti upošteva v prihodnjem poročilu o pregledu izvajanja Mehanizma za okrevanje in odpornost, ki ga bo do 31. julija 2022 predložila Parlamentu in Svetu; jo nadalje poziva, naj v tem poročilu upošteva tudi prispevek vseh ustreznih deležnikov;

o

o o

108. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, Evropskemu računskemu sodišču, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Evropskemu odboru regij ter vladam in parlamentom držav članic.